

HIREK

Vasárnapok

Oly hálás vagyok a jó Istennek, hogy a Világteremtéskor, amikor pedig annyi apró-cseprő dolga volt a nappal, a földdel meg az égitestekkel, nem felejtkezett meg a vasárnapról! Ő is bizonyára kimerült a hat robus napban, mert hát az Isten sem ember, hogy mindent bírjon! — és a vasárnapot bölcs beláldással azért alapította, hogy azt mindenki egyéni passziója szerint töltse el.

Ha úgy meggondolom azért, oly kevés vasárnap van az életben. Annyszor kell felébredni, a tompa aszfaltot kikéni kényér után, éldvgyalanul lenyelni a szerzett falatokat, elbódult tagokkal ágyba kerülni és birkózni a hétfővel, meg a keddel, meg a szerdával, meg a többi közönyös nappal, míg elérjük a vasárnapot.

A vasárnapnak színe van és zenéje, ha úgy mondok magamban sokszor: vasárnap, egy furcsa együgyű kis melódiát érek, megfoghatatlanul kergetőzik ide-oda az agyamban mint a hőmérőből kigurult higany. És fekszem egész délután a díványon és élvezem az égből azt a darabkát, ami a tetők és tűzfalak közül idelátszik.

Szeretném játékosan kezeimbe fogni ezt a napot és közelebb futni, mint azt a pelyhes mezei virágot, melynek a nevét sem tudom.

Mondjátok, mit éreztek Ti a vasárnapból, mit jelent ez Nektek? Egy boldog nyújtózkodás, a semmittevés édes üressége?

Vagy egy kirándulást a zöldbe, amikor a szabadsgot és a természetet a lóptól turó meg a számai reprezentálják? Vagy a kis vicindlison való zötyögést, amikor kiordítjátok mind a hangokat ami egész héten belétek rekedt, s az alázatos és félszeg válaszok dalokká nőnek, melyek kikönnöznek zuga, repesve, mint a gyufaskatulyába zárt lepke.

Néha elmegyek a kávéházak mellett, a teraszokon ültök fagyaltotva és az illusztrált lapok garmadja mögül óvalosan és tilkos lelkesedéssel helyezték el pillantásaitokat, mint fanatikusok az ekrázibombát egy szent cél érdekében...

Meg a moziban nyüzsgölök, a fenyegetlőtől, emberszagtól és kézfogsóktól alállan, és szipogtok a hősnő miatt, ki egy szízel alakul (rég nem film) és éppen most rabolják el gyorsított, felvételrel...

Kint az utcán nyár van. És a réten is, ahol a gyerekek játszanak „Komám asszony hol az olló?”

Milyen édesek! Futkosnak egyik fától a másikig, hátbagyjaikkal egymást és aikitanak közebe.

Ugy irigylem őket. Öntudatlanul ringanak a napok körforgásában, mint valami ritka ringlispielen, amely nekik fényes, fényes!

Mily kár, hogy Ti is megérettök egyszer, dundi kis karjaitokat lemasszírozzák és csipőszorítóba gyűrnek, a kis generális és kocsisjelöltök valamire való ekzisztencia után néznek és elmókázzák kopaszságukat.

És egyszerre kezditek számon tartani a napokat és megkülönböztetett tisztelettel várjátok a vasárnapot.

Az már baj lesz, szegénykéim. Nagy baj.

B. Palotai Boris.

Lapunk női mellékletét, a Nagy-asszony legközelebbi számát, szeptember 22-i számunkhoz mellékeljük

— **Anglis miniszter Joachimsthalban.** Anglis pénzügyminiszter gyógykezelését céljából Joachimsthal fürdőbe ment, ahol tizenegy napig fog tartózkodni. Utólése alatt az adóreformjavaslat végleges megtervezésén fog dolgozni.

— **Uj teológiai tanár.** Komáromi tudósítónk jelenti: A dunántúli református egyházkerület Győry Elemér Komáromiújvárosi lelkész a pápai teológiai főiskola tanárává választotta meg. Győry Elemér Komáromban működött mint püspöki titkár, utóbb pedig hetényi lelkész lett. Innét a himi határcíndens alkalmával kiutasították és szelidellkü és kizárólag hivatásának élő tudós papot, aki most méltó helyét foglalta el a tanári katedrán.

— **Egyházkerületi választás.** Ungvárról jelentik: A Kárpátaljai Református Egyházkerület egyházközségei az elhalálozott Komáromi Lajos dr. helyére kerületi világi főjegyzővé Siménfalvy Árpád dr. nagyszőlősi ügyvédet választották meg. Siménfalvy dr. a magyar pártok ugocsaik körzetének is puritán lelki és közszeretnek örvendő elnöke.

— **Tanári kinevezés.** Ungvárról jelentik: Kaminszky László tanárt reálgimnáziumi tanárnak nevezték ki Beregszászra; ugyancsak ide nevezték ki Kárpáthy Ferenc, ungvári gimnáziumi tanárt is.

— **Az országos keresztényszocialista párt nagy pártterkezte Nyitrán.** Az országos keresztényszocialista párt szeptember 26-án délelőtt 11 órakor körzeti pártterkezetet tart Nyitrán, melyen a párt összes képviselői és szenátorai jelen lesznek. Az értekezlet után a párt nyitrai szervezete ez évi rendes közgyűlést tartja meg. A párt parlamenti tagjai ezt az alkalmat fel fogják használni beszámoló beszédeik elmondására és széles keretek között meg fogják világítani a politikai helyzetet.

Kivégezték egy rettegett orosz terroristát

Olovec tartomány kényura a csempészek fő nőke volt — Cézari pózzal ítélkezett és gyilkoltatott le ártatlanokat

Riga, szeptember 15. Fedor Soboliev kivégzése, Olovec orosz tartomány örömmünnepe volt. Három évig nehezedett átokként a szovjetbirodalom egyik legkisebb tartományára Soboliev népbiztos, aki a moszkvai kormány bizalmából korlátlan hatalommal uralkodott a tartomány hatszázezer főnyi lakosságán. Számátalan tava van ennek a kis orosz tartománynak és a népfantázia legendás meséje arról regélt, hogy ezek a tavak megsohasodtak és kiáradtak az özevgek és árva könnyeitől. Ezeket a könnyeket Fedor Soboliev tettei csalták ki a dolgos finn és orosz népesség szeméből és a sok szenvedésbe belefáradt lakosság a felszabadulás napjaként ünnepelte Soboliev kivégzésének napját.

Soboliev nem ismer irtalmat A tartomány fővárosában, Petrosavodskban, senki sem tudta és senki sem tudja, tulajdonképpen ki volt az a Soboliev, akit a szovjet urai korlátlan hatalommal küldtek kormányzóknak, népbiztosnak a finn határ közelében lévő tartomány felé? Ugy tudja a közhit, hogy a bukott népbiztos nem volt orosz származású. Legalább nagy-orosz semmi esetre sem, mert igen törve és akadózva beszélt az orosz nyelvet, egész külsője és magatartása is inkább déli származásra vallott. Az oroszos hangzású név nem mond semmit, a különböző országokból orosz földre vándorolt bolseviszták minden nehézség nélkül cserélték be régi nevüket oroszos hangzású névre.

Hivatala átvétele óta senkivel sem érintkezett a népbiztos, még a petrosavodski szovjetnácias tagjai sem jutottak közelebbi kapcsolatba elnökükkel. A nagy ritkán összehívott üléseken két vöröskatoná kíséretében jelent meg, cézari pózban helyezkedett el az elnöki emelvényen, diktatórikus gyorsasággal intézte el a folyóügyeket, ellenvéleményt nem tűrt és az esetleg másképp gondolkodók óvakodtak is attól, hogy véleményük kifejezését adjanak, mert

Soboliev nem ismert irtalmat. És tudták, hiába minden panasz, minden előterjesztés, Soboliev népbiztos

Dzerdzinszky csekaifőnöknek, a szovjetterror legfőbb vezérének korlátlan bizalmát bírja

és Dzerdzinszky hatalmával vajjon ki mert volna szembeszállni...

37 haldios itélet Az orosz határon minden szigorú rendszabály és óvintézkedés ellenére mind a mai napig élénk csempészet folyik.

Ezeknek a csempészeknek izent hadat a petrosavodski népbiztos, aki

tucatszám végeztette ki a tettenérteket minden további bíráskodás vagy kihallgatás nélkül.

De a csempészek üldözésével nem ért véget a népbiztos „tisztító” munkája. Egy szép napon magához hívatta a város vezető embereit és kijelentette, hogy arról értesült, hogy

a lakosság nagyrészt hivatalosan foglalkozik az ékszer-csempészéssel.

Gunyosan említette: most már tudja, hogy hova tűnnek a petrosavodski templomok kincsei, amelyeknek röviddel az új népbiztos megérkezése után nyoma veszett. A megijedt petrosavodskiak hiába tiltakoztak a lopás és csempészés vádjá ellen, Soboliev rájuk kiáltott, hogy ő majd gyökeresen elintézi az egész ügyet.

Ettől a naptól kezdődött az oloveci rémuralom, mely a szovjet történelének legvéresebb lapjai közé fog tartozni.

Senki sem érezhette magát biztonságban, napról napra más embert cipeltek a régi kormányzósági épületbe a népbiztos testőrei és aki a feltűzött szuronyu vöröskatonák kíséretében állt a pa-

— **Egyházi hír.** Komáromi tudósítónk jelenti: A nagyszombati apostoli adminisztrátor, Lukács József nagytapolcsányi káplánt Komáromba helyezte át. Lukács József rendezte a nagytapolcsányi nagysikerű pasziziójátékokat és Bubnics püspöknek jobbkeze volt.

— **Az Ujságírók Ujságjába szorgalmasan küldik hírlapíró kartársaink és a szlovenszkoí és ruszinszkoí írók kéziratait.** Ujabban a következők kéziratai érkeztek be: Telkes Simon, Lubochna, Horváth Nándor, Nyitra, Zipser János, Nyitra, Reininger József, Somorja, Bohrandt Lajos, Eperjes, Akvarellt küldött Prohászka István festőművész, Somorja. A kéziratokat Vécey Zoltán dr. címére, Praha II., Panská 12. II. kell küldeni.

— **Elkobozták a Vola Ludut.** Nyitrai tudósítónk jelenti: A keresztényszocialista párt szlovák osztályának hivatalos lapját, a Nyitrán megjelenő Vola Ludut az államügyészség elkobozta. A lap ugyanis egész terjedelmében közölte azt a beszélgetést, melyet Masaryk elnök a napokban Laktis Ignác kistapolcsányi földmivessel folytatott, amikor is Laktis éles bírálat tárgyává tette a ma uralkodó állapotokat.

— **Halálozás.** Engel József, a besztecebányai hengermalom igazgatója, 64 éves korában meghalt. A város társadalma a közszeretnek örvendő igazgatót társadalmi különbség nélkül őszintén gyászolja.

— **Véres esküvő Domonyán.** Ungvárról jelentik: A napokban esküvő volt Domonyán. Mulatozás közben a parasztlányok összeverekedtek, melynek eredményeképpen Hubák János súlyos fejségekkel került be az ungvári közkórházba.

lota küszöbét, arról már tudták, hogy többé nem tér vissza. A hivatalos lapban másnap egy rövid hír tudatta, hogy X. Y.-t lopás és csempészés bűne miatt halálra ítélték és a kivégzést végrehajtották.

Három év alatt 37 petrosavodski lakos esett áldozatul Soboliev különös ítélkezésének.

A rejtélyes lovas Éveken át figyelték Olovec tartomány fővárosának megrémült lakosai, hogy minden éjjel lovasküldöncök érkeznek a népbiztos lakása elé. A kapu kinyitott s a küldönc lovát bevezették az udvarra és hajnal felé a rejtélyes lovas ismét elvágtatott. Senki sem sejtette, hogy mi rejlik az éjjeli látogatások mögött, úgy gondolták, hogy ilyen titokzatos uton küldi Dzerdzinszky, aki tudvalevőleg alig mozdul ki Moszkvából, petrosavodski bizalmasának a véres parancsot.

Néhány hónappal ezelőtt a világsajtót is bejárta a hír, hogy Dzerdzinszky, a cseka rettegett parancsnoka meghalt. Ezt az egész Európában nagy feltűnést keltő híradást Oroszországban nagy megkönnyebbüléssel fogadták és Olovec tartomány is fellélegzett. Az ország különböző részében zavargások törtek ki, ezek a zavargások nem kimélték Petrosavodskot sem. És egy éjjel, nem messze a várostól,

egy felfegyverezett csapat feltartóztatta a rejtélyes küldöncöt,

aki, már mint említettük, éjszakáról-éjszakára lovagolt keresztül Petrosavodsk városán.

A fegyveresek óriási meglepetésére kiderült, hogy

az ismeretlen lovas egy fiatal leány, aki az első kemény szóra sirva vallotta be, hogy Fedor Sobolievnek leánya.

Bőköpenyű katonaruhát viselt az éjjeli lovas és a köpeny alól egy kis kezettá kandikált ki. Ezt a kezettát kicsavarták a leány kezéből és miután a zár nem nyitott ki, kalapáccsal feltörték. Csörrenést hallottak és az éj sötétjében nem tudták megállapítani, hogy mi az, ami a földre hullt, míg az egyik felkiáltott:

— Valami ragyog a földön!

Lehajoltak és felemelték a földről a leesett tárgyat, pompás diadémot, mint később kiderült, egy petrosavodski arisztokrata család kincseiből származó pártalan értékű darab volt.

A csempészterrorista

A leány, akit közben bevitték a városba, bevallotta, hogy

apja megbízásából három éven keresztül csempészi át az ékszereket a határon.

Soboliev, mielőtt leánya elfogatásáról értesült, parancsot adott, hogy erőszakkal szabadság ki a foglyot őreitől, azonban a mindaddig hű testőrség megőrizve az idők változását, megtagadta az engedelmséget. A népbiztos szőkné próbált, azonban a végsőig elkeseredett lakosság elfogja.

Néhány nappal később megérkeztek Petrosavodskba a moszkvai kormány kiküldöttéi, akik 24 óra alatt lefolytatták a vizsgálatot. A vizsgálat alapján tisztázást nyert, hogy

a csempészek rettegett ellensége Oroszország legnagyobb csempészbandájának főnöke volt.

Ma is rejtélyes még, hogy a homályos származású ember hogyan tudta éveken keresztül leleplezni üzemleit és miképpen szerezte meg magának Dzerdzinszky korlátlan bizalmát.

Fedor Soboliev halálra ítélték és Péterváron végezték ki, mert félt, attól, hogy a petrosavodski lakosság maga tart ítéletet.

— **A megrögzött alkoholista vége.** Rimaszombati tudósítónk jelenti: Huzalu József 49 éves rimaszombati napszámot tegnap délután a rimaparti füzesekben holtan találták. Az idült alkoholistát szívvelhűdés ölte meg. Az állandóan részegkedő napszám fiatal korában jövévi szíjgyártóparos volt, az alkohol azonban teljesen a züllés szélére vitte.

— **Besztercebányán még a cseh cukrász sem áruhat „fagyaltot”.** Besztecebányai tudósítónk jelenti: Néhány hét előtt egy Londa nevezetű cseh származású cukrász üzletet nyitott Besztecebányán. Fagyaltárusító kocsijaira magyar nyelven is ráfestette a „fagyalt” szót. Másnap azonban szigorú parancsot kapott és a jóakaratu cseh cukrász kénytelen volt a fagyalt szót lekoparni.

— **Titokzatos mérgezési eset Ungváron.** Ungvárról jelentik: A napokban tért haza katonáktól Oroszi Ferenc 23 éves derendő legény. Meglátogatta a Minaj-utcán lakó kedvesét. A leány állandóan sürgette a fiut, hogy tartsák meg az esküvőt, de a fiu halogatta, hogy majd, ha visszatér a katonáktól. Most, hogy visszatért, újra előkerült a kérdés és civódás lett a vége. Azután a leány téával kínálta meg kedvesét. A fiu röviddel utána rosszul lett, maga ment be a kórházba, ahol pár órával később meg is halt. A boncolás mérgezést állapított meg.

— **Ismét felrobbant egy kőzigránát.** Palágyból jelentik: A kelet-szlovenszkoí hadgyakorlatok után ismét súlyos kimeneteli szerencsétlenség történt. Karáth István palágyi lakos fel nem robbant lövedéket talált a mezőn és addig forgatgatta, amíg a löveg fel nem robbant Karáthot súlyos kéz és lábségekkel szállították be az ungvári közkórházba.

Gyergyószentmiklós visszakapta magyar iskoláját

Kolozsvár, szeptember 18. Görög Joachim, magyar nemzeti szenátor Goldis iskolaügyi miniszternél közbenjárta a gyergyószentmiklósi iskolák magyar tagozatának visszaállítását érdekében. A szenátor intervenciója sikerrel járt, mert a miniszter megengedte, hogy a gyergyószentmiklósi gimnázium magyar tagozata szeptemberben ismét megkezdje működését. Goldis miniszter megígérte a szenátornak, hogy a többi magyar iskolák ügyét is jóakarattal fogja elintézni.

— **A Juventus balsikerese bemutatkozása Prágában.** Lapzártakor telefonálják: A millenői Juventus szombaton délután mutatkozott be Prágában a Slavia ellen. A mérkőzés első félideje a Slavia teljes fölénye jegyében folyt le és 4:0 arányban végződött. A második félidőben a Slavia újabb két góllal jut, míg a Juventus a meccs legszebb gólját szerzi. Így a végeredmény 6:1. Az olaszok nem érdemelték meg a súlyos vereséget, Krausz bíró erőlyesen elnyomta őket. Mindjárt az első percekben egy igazságtalan 11-est diktált, ami az olaszokat láthatólag lehangolta.

— **Az ipolysági iparostestület tiltakozik az ipolysági munkáspénztár áthelyezése ellen.** Az ipolysági járási iparostestület memorandumot intézett a minisztériumhoz, amelyben tiltakozik az ellen, hogy az ipolysági szoc. munkásság szociális intézményét, a munkáspénztárt Korponára kívánják áthelyezni. A memorandum kifejti, hogy a terv keresztülvitele a legnagyobb mértékben sértené egy munkaadók, mint a munkásság érdekeit. A pénztár tagjainak 90 százaléka az ipolysági járási expozitúra területéről regrutálódik, ezzel szemben a korponai járásból mindössze 10 százalék a tagok száma. Magából Ipolyságról 1000 tagja van a pénztárnak, míg Korponáról csak 40. A tervezett áthelyezés annál inkább is érzékenyen érintené az ipolysági járás munkásait és munkaadóit, mert a pénztár tagjainak pénzéből egy 400.000 korona költséggel épült házat emelt, amely összeg egy részét a zipolysági és közvetlen környéki munkaadók kamatmentes kölcsön után adtak össze. Ezenkívül teljesen modern orvosi rendelőt állítottak fel. Ugy a székház felépítése, mint a rendelő berendezése költségeihez a korponai járásból eredő jutalékokból alig 3-4 százalék jutott. Ipolyság ideális központja a vidéknek, míg Korpona teljesen félreesik a munkavidektől. Az állam érdekei sem szólnak amellett, hogy ez az áthelyezés megtörténjen, mert az ipolysági székházért most alig kapnának 100-150.000 koronát és a korponai új székház felépítése legalább 200.000 koronát igényelne, amelyet szintén az ipolysági munkaadók és munkások járulékából szednének össze.

— **Sok bajnak oka az anyós.** Komáromi tudósítónk jelenti: A komáromi törvényszék előtt ifjú Tóth János és felesége állottak vádlottak gyanánt, akik a múlt év szeptemberében özv. Kovács Andrásné csizmaszakkal megrugdosták. Tudni kell, hogy Kovácsné ifjú Tóth Jánosnak anyósa volt és az életét tulontul megkeserítette. Ez alkalommal is a templomban voltak feleségestül és az anyósa kizárta őket a lakásból. Az anyós rátámadt, erre ő ellökte magától és ekkor sérült meg. A tanuk vallomása alapján Tóthot 200 korona pénzbüntetésre ítélték, feleségét pedig felmentették.

— **Felmentették a Pálffy-uradalom megváltott erdészét.** Nyitrai tudósítónk jelenti: A nyitrai törvényszék Mészáros-tanácsa tegnap foglalkozott Öllé Pál tűzsimi erdész bűnpörével, akit azzal vádoltak meg, hogy az uradalom munkásai terhére családokat követelt el. A vádlott tagadta a neki tulajdonított bűnöket és miután a tanuk legnagyobb része mellette vallott, a bíróság a vádlottat felmentette. Az ítéletben az ügyész is megnyugodott, az uradalom képviselője azonban fellebbezett.

— **Véres szerelmi dráma Budapesten.** Budapesti szerkesztőségünk jelenti telefonon: Jézsa József gyárimunkás ma féltékenységi rohamában revolverből rálőtt menyasszonyára, a 24 éves Noszlopy Erzsébet varrónőre. Ezután maga ellen fordította a fegyvert és főlölette magát. Noszlopy Erzsébetnek a gyomrába furódott a golyó. Súlyos sérülésével beszállították a Rókus-kórházba.

— **Szennyírodalmi termékek vagonszáma Szlovenszkoíra?** A Csekk Slovo jelentése szerint bécsi és budapesti kiadócégek Pozsonyon és Kassán keresztül vagonszáma pornográf tartalmú könyveket próbáltak Szlovenszkoíra szállítani. A szállítást hajón, vasúton és postán eszközölték. Nemrégiben egy vagon ilyen irodalmi terméket foglaltak le Kassán. A hírt természetesen fentartással kell közzélnünk.

— **Újabb kutatások lesznek az aggteleki cseppkőbarlangban.** Budapestről jelentik: Miután Nyáry Jenő báró 1876. évi barlangkutató munkájának érdekes eredményei a rimaszombati muzeumban maradtak, a budapesti földtani muzeum geológusai elhatározták, hogy a barlangban újabb kutatásokat végeznek. Kadics Ottokár dr. főgeológus vezetésével már meg is kezdődtek a kutatások a cseppkőbarlang úgynevezett Csontházában. A kutató munkálatakra Soldos Béla dr. borsodgömöri főispán, aki a cseppkőbarlang fellendítésére állandó nagy gondot fordít, a megyei alából tízmillió koronát folyósított. A földtani muzeum kutató munkájába a nemzeti muzeum kiküldöttéi is bekapcsolódnak, akik a barlangban olló nélküli fehér rákok és vak bogarak után kutatnak.